

دانشگاه شهید چمران اهواز

دانشکده علوم ریاضی و کامپیوتر

گروه ریاضی

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته

ریاضی محض، گرایش جبر

عنوان

اعضای ایدآل‌های اول مینیمال در حلقه‌های تعویض ناپذیر

استادان راهنما

پروفسور امیدعلی کرمزاده و دکتر البرز آذرنگ

پژوهشگر

مریم محمدیان

۱۳۹۲

نام خانوادگی دانشجو: محمدیان

نام: مریم

عنوان: اعضای ایدال‌های اول مینیمال در حلقه‌های تعویض‌ناپذیر

استادان راهنما: پروفسور امیدعلی کرمزاده و دکتر البرز آذرنگ

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته: ریاضی محض

گرایش: جبر

دانشگاه: شهید چمران اهواز

دانشکده علوم ریاضی و کامپیوتر

تاریخ فارغ‌التحصیلی: ۱۳۹۲

تعداد صفحات: ۸۹

واژگان کلیدی: ایدال اول مینیمال، مقسوم علیه صفر، حلقه ی ۲-اولیه، NI-حلقه

چکیده: R را به عنوان حلقه در نظر می‌گیریم. $a \in R$ را یک مقسوم علیه صفر ضعیف می‌نامیم اگر وجود داشته باشد $r, s \in R$ که $ras = 0$ باشد و $rs \neq 0$. این مطلب نشان می‌دهد که در هر حلقه R ، اعضای از یک ایدال اول مینیمال مقسوم علیه صفر ضعیف هستند مثال‌هایی وجود دارند که نشان می‌دهند ایدال اول مینیمال یک حلقه می‌تواند شامل عناصری باشد که نه مقسوم علیه صفر چپ‌اند و نه مقسوم علیه صفر راست. در این مقاله نشان می‌دهیم که در هر حلقه مانند R ، عناصر یک ایدال اول مینیمال، مقسوم علیه صفر ضعیف هستند. هم‌چنین، در این مقاله، اجتماع ایدال اول مینیمال در یک حلقه ی ۲-اولیه و اجتماع ایدال‌های قویاً اول مینیمال در NI-حلقه‌ها مورد بررسی قرار گرفته‌اند. همه‌ی حلقه‌ها در این مقاله یک‌دار در نظر گرفته شده‌اند. $N_*(R)$ ، $N^*(R)$ و $N(R)$ به ترتیب نشان دهنده‌ی رادیکال اول، بزرگترین ایدال پوچ R و مجموعه‌ی همه‌ی عناصر پوچ‌توان R هستند.

بالتقدیر و شکر فراوان از فرشته‌های بی نظیر زندگیم

پدر و مادر عزیزم

و تقدیم به همسر و همراه زندگیم

رضا

سپاسگزاری...

سپاس خداوندگار حکیم را که با لطف بی‌کران خود، آدمی را زیور عقل آراست. در آغاز وظیفه خود می‌دانم از زحمات بی‌دریغ استاد راهنمای خود، جناب آقای دکتر کرم‌زاده، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم که قطعاً بدون راهنمایی‌های ارزنده ایشان، این مجموعه به انجام نمی‌رسید. از جناب آقای دکتر مهرداد نامداری که زحمت مطالعه و مشاوره این رساله را تقبل فرمودند و در آماده سازی این رساله، به نحو احسن اینجانب را مورد راهنمایی قرار دادند، کمال امتنان را دارم. هم‌چنین لازم می‌دانم که از تمامی اساتید مهربانم صمیمانه تشکر و قدردانی کنم که در تمامی طول تحصیل با کمک‌های بی‌شائبه‌ی خود مرا مورد لطف و عنایت قرار داده و زمینه را برای پیشرفت اینجانب فراهم آورده‌اند. و با سپاس فراوان از جناب آقای دکتر حبیب حریرزوی که منش و رفتار استادانه‌ی ایشان دلیل به‌ثمر رسیدن این پایان‌نامه بود.

مریم محمدیان
۱۳۹۲

فهرست مطالب

۲	۱	مقدماتی از جبر
۲	۱.۱	تعاریف و قضایای مقدماتی
۴	۲.۱	حلقه‌ها و ایدال‌های خاص
۱۳	۳.۱	مجموعه‌ی بسته ضربی و m -سیستم
۱۷	۴.۱	حلقه‌های ساده، نیم‌ساده و نیم‌اول
۲۰	۵.۱	مدول و حاصل ضرب تنسوری
۲۵	۲	ایدال‌های r -قویاً اول
۲۵	۱.۲	مقدمه
۲۷	۲.۲	ایدال‌های r -قویاً اول
۳۷	۳.۲	حلقه‌های 2 -اولیه و NI -حلقه‌ها
۴۲	۳	مقسوم‌علیه‌های صفر ضعیف و اعضای ایدال‌های اول مینیمال
۴۲	۱.۳	مقسوم‌علیه‌های صفر ضعیف
۵۶	۲.۳	حلقه‌های خاص
۷۹		مراجع
۸۰		واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۸۴		واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

پیشگفتار

در بین ایدال‌های اول در حلقه‌های تعویض پذیر، ایدال‌های اول مینیمال دارای خاصیت جالبی هستند. این که هر عضو ایدال اول مینیمال، مقسوم علیه صفر است یا به طور دقیق‌تر اگر P یک ایدال اول مینیمال در حلقه تعویض پذیر R باشد، آن‌گاه یک $b \in R \setminus P$ وجود دارد و یک عدد طبیعی n به طوری که $a^n b = 0$ و در نتیجه اگر حلقه کاهش یافته باشد خواهیم داشت $ab = 0 \Rightarrow (ab)^n = a^n b^n = 0$. پس در حلقه‌های کاهش یافته برای هر $a \in P$ وجود دارد $b \in R \setminus P$ که $ab = 0$ است. و در حقیقت عکس این مطلب در حلقه‌های کاهش یافته نیز درست است. یعنی اگر P یک ایدال اول باشد، آن‌گاه P اول مینیمال است اگر و تنها اگر برای هر $a \in P$ یک $b \in R \setminus P$ وجود داشته باشد که $ab = 0$. زیرا اگر P مینیمال نباشد، آن‌گاه یک ایدال اول Q وجود دارد که $Q \subset P$ و فرض کنیم که $a \in R \setminus P$ که $ab = 0 \in Q$ و در نتیجه $b \in Q$ است. یعنی $b \in P$ و به تناقض می‌رسیم.

این موضوع برای ایدال‌های اول در حلقه‌های تعویض ناپذیر لزوماً درست نیست. در این مقاله سعی شده است یک نوع مقسوم علیه صفر برای عناصر تعریف شود و همین نتایج بالا را برای حلقه‌های کلی بررسی کنیم.

فصل ۱

مقدماتی از جبر

۱.۱ تعاریف و قضایای مقدماتی

تعریف ۱.۱.۱. یک حلقه عبارت است از مجموعه‌ی ناتهی R همراه با دو عمل $+$ و \cdot که دارای خاصیت‌های زیر است:

(۱) $(R, +)$ یک گروه آبدلی با عضو خنثی است؛

(۲) (R, \cdot) یک نیم‌گروه است؛

(۳) برای هر $a, b, c \in R$ قوانین توزیع‌پذیر برقرار است، یعنی؛

$$(a + b)c = ac + bc, \quad a(b + c) = ab + ac.$$

تعریف ۲.۱.۱. حلقه R را تعویض‌پذیر گوئیم، اگر (R, \cdot) یک نیم‌گروه تعویض‌پذیر باشد، یعنی؛ برای هر

$$a, b \in R \text{ داشته باشیم } ab = ba.$$

اگر (R, \cdot) تعویض‌پذیر نباشد می‌گوئیم حلقه R تعویض‌ناپذیر است.

برای مثال اعداد صحیح \mathbb{Z} حلقه‌ای تعویض پذیر است اما حلقه کواترنیون‌ها یک حلقه تعویض ناپذیر است هم‌چنین حلقه درون ریختی‌های مدول‌ها نمونه‌ای از حلقه تعویض ناپذیر است.

تعریف ۳.۱.۱. عنصر $1 \in R$ را عنصر واحد حلقه R می‌نامیم، هرگاه برای هر $a \in R$ ، $1 \cdot a = a \cdot 1 = a$

تعریف ۴.۱.۱. فرض می‌کنیم R یک حلقه باشد زیر مجموعه S را زیرحلقه R نامیم، هرگاه S همراه با اعمال حلقه R ، یک حلقه باشد و عضو همانی ضربی R و S یکی باشد.

تعریف ۵.۱.۱. فرض می‌کنیم R یک حلقه باشد و $a \in R$ در این صورت

(۱) a را یک عنصر خودتوان R می‌نامیم، هرگاه $a^2 = a$ ؛

(۲) a را یک عنصر پوچ‌توان می‌گوییم اگر $n \in \mathbb{N}$ وجود داشته باشد که $a^n = 0$ ؛

مجموعه تمام عناصر پوچ‌توان حلقه‌ی R را با $N(R)$ نمایش می‌دهیم.

(۳) a را معکوس پذیر چپ (راست) حلقه R گوئیم، اگر حلقه R واحددار باشد و عضو $b \in R$ موجود

باشد که $ba = 1$ ($ab = 1$)؛

(۴) a را معکوس پذیر گوئیم، اگر معکوس پذیر چپ و راست باشد؛

(۵) a را یک مقسوم‌علیه صفر چپ گوئیم، اگر عنصر $b \neq 0$ در R وجود داشته باشد که $ab = 0$ ؛

(۶) a را یک مقسوم‌علیه صفر راست گوئیم، اگر عنصر $b \neq 0$ در R وجود داشته باشد که $ba = 0$ ؛

(۷) a را یک مقسوم‌علیه صفر گوئیم، اگر a هم مقسوم‌علیه صفر چپ و هم مقسوم‌علیه صفر راست باشد؛

(۸) a را یک عنصر منظم می‌نامیم، هرگاه نه مقسوم‌علیه صفر چپ باشد و نه مقسوم‌علیه صفر راست باشد؛

(۹) a را یک عنصر مرکزی گوئیم، هرگاه برای هر $b \in R$ داشته باشیم $ab = ba$.

تعریف ۶.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه و X یک زیرمجموعه‌ی R باشد، در این صورت پوچ‌ساز چپ (راست) مجموعه‌ی X را با $ann_l(X)$ ($ann_r(X)$) نمایش می‌دهیم و به صورت زیر تعریف می‌کنیم.

$$ann_r(X) = \{r \in R \mid \forall x \in X \quad xr = 0\}, \quad ann_l(X) = \{r \in R \mid \forall x \in X \quad rx = 0\}.$$

۲.۱ حلقه‌ها و ایدال‌های خاص

تعریف ۱.۲.۱. فرض کنیم $(R, +, \cdot)$ یک حلقه باشد عمل ضرب جدید o را به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$\forall a, b \in R, \quad aob = b.a$$

در این صورت مجموعه R با عمل جمع $+$ (همان جمع در R) و o را حلقه متقابل R می‌نامیم و با R^{op} نمایش می‌دهیم.

تعریف ۲.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه باشد.

(۱) حلقه R دامنه صحیح خوانده می‌شود، هرگاه R تعویض‌پذیر باشد و $0 \neq 1$ و $a \cdot b = 0$ ایجاب نماید

$$a = 0 \quad \text{یا} \quad b = 0 \quad \text{برای هر } a, b \in R;$$

(۲) حلقه R میدان نامیده می‌شود، هرگاه R دامنه صحیحی باشد که در آن برای هر عضو ناصفر $a \in R$

$$\text{وجود داشته باشد عضوی چون } a^{-1} \in R \text{ به قسمی که } a^{-1} \cdot a = a \cdot a^{-1} = 1;$$

(۳) حلقه R دامنه نامیده می‌شود، هرگاه R حلقه‌ای تعویض‌ناپذیر باشد و برای هر $a, b \in R$ و $ab = 0$

ایجاب کند $a = 0$ یا $b = 0$ ؛

(۴) حلقه یک‌دار R یک حلقه تقسیم نامیده می‌شود، هرگاه هر عضو ناصفر در آن وارون‌پذیر باشد؛

(۵) حلقه R یک حلقه بولی نامیده می‌شود، هرگاه هر عضو آن خودتوان باشد؛

(۶) حلقه R را یک حلقه منظم (منظم فون نیومن) می‌نامیم، هرگاه به ازای هر $a \in R$ و عنصر $b \in R$

وجود داشته باشد که $aba = a$ ؛

مثال ۳.۲.۱. هر حلقه‌ی بولی یک حلقه منظم است. همچنین هر حلقه تقسیم یک حلقه‌ی منظم است. در

حلقه‌ی منظم هر عضوی که مقسوم‌علیه صفر نباشد وارون‌پذیر است.

تعریف ۴.۲.۱. فرض می‌کنیم R یک حلقه باشد،

الف) زیرمجموعه‌ی ناتهی I از R یک ایدال چپ (راست) R خوانده می‌شود، هرگاه

$$(۱) \text{ برای هر } a \text{ و } b \text{ در } R, a + b \in I;$$

$$(۲) \text{ اگر } a \in I \text{ و } r \in R, \text{ آن‌گاه } ra \in I \text{ (یا } ar \in I \text{).}$$

در صورتی که I هم ایدال چپ و هم ایدال راست باشد آن را یک ایدال می‌نامیم. آشکار است

ایدال چپ و راست در حلقه تعویض‌پذیر بر هم منطبق هستند.

ب) اگر R یک حلقه تعویض‌پذیر باشد، آن‌گاه

$$\{ \text{برای } r \text{ ای در } R \mid x = ar \} = aR$$

یک ایدآل است که آنرا ایدآل اصلی تولید شده توسط a می‌نامیم و با نماد (a) نشان می‌دهیم.

تعریف ۵.۲.۱. ایدآل (دو طرفه) از حلقه‌ی R تولید شده به وسیله‌ی زیرمجموعه‌ی X را به شکل $\langle X \rangle$ می‌نویسیم که اگر به وسیله‌ی عنصر $a \in R$ تولید شده باشد با نماد $\langle a \rangle$ نشان می‌دهیم.

گزاره ۶.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه و I و J ایدآل‌هایی در R هستند، زیرمجموعه‌های ذیل از R ایدآل‌های

R هستند؛

(الف) $I \cap J$ ؛

(ب) $I + J = \{x \in R \mid \text{در } I \text{ و } b \text{ در } J, x = a + b\}$ ؛

(ج) $I \cdot J = \{\sum_{i=1}^n a_i b_i \mid a_i \in I, b_i \in J, n \in \mathbb{Z}^+\}$.

تعریف ۷.۲.۱. ایدآل P در حلقه‌ی R را اول گوئیم، هرگاه P ایدآل سره‌ی R باشد و به ازای هر ایدآل A

و B در R

$$AB \subset P \Rightarrow A \subset P \text{ یا } B \subset P$$

گزاره ۸.۲.۱. هرگاه P یک ایدآل اول و R حلقه تعویض‌پذیر باشد، آنگاه برای هر $a, b \in P$

نتیجه می‌دهد که $a \in P$ یا $b \in P$.

مجموعه تمام ایدآل‌های اول حلقه R را طیف R نامیم و با $\text{spec}(R)$ نشان می‌دهیم.

گزاره ۹.۲.۱. حلقه‌ی تعویض‌پذیر R یک دامنه صحیح است اگر و تنها اگر ایدآل اول باشد

□ برهان. به مرجع [۱۵] مراجعه شود.

قضیه ۱۰.۲.۱. هر حلقه‌ی تعویض‌پذیر دست‌کم یک ایدال اول دارد.

□ برهان. به مرجع [۴] مراجعه شود.

در حالت تعویض‌ناپذیر برای ایدال‌های اول، با دو تعریف روبرو می‌شویم که هر یک، تعریف مورد استفاده برای حلقه‌های تعویض‌پذیر را تعمیم می‌دهد.

تعریف ۱۱.۲.۱. ایدال P از حلقه تعویض‌ناپذیر R را کاملاً اول گوئیم اگر برای هر $a, b \in P$ ،

$$ab \in P \Rightarrow a \in P \text{ یا } b \in P$$

تعریف ۱۲.۲.۱. فرض می‌کنیم R حلقه تعویض‌ناپذیر باشد ایدال سره‌ی P از R را اول می‌نامیم، هرگاه

برای همه‌ی ایدال‌های A و B از R

$$AB \subset P \Rightarrow A \subset P \text{ یا } B \subset P$$

گزاره ۱۳.۲.۱. فرض کنید P ایدال سره‌ای در حلقه R باشد در این صورت، اگر به ازای هر $a, b \in P$

$$ab \in P \Rightarrow a \in P \text{ یا } b \in P,$$

آن‌گاه P را یک ایدال اول می‌نامیم.

گزاره ۱۴.۲.۱. حلقه‌ی تعویض‌ناپذیر R را دامنه گوئیم، هرگاه (۰) یک ایدال کاملاً اول باشد.

□ برهان. به مرجع [۶] مراجعه شود.

تعریف ۱۵.۲.۱. ایدال سره از حلقه‌ی تعویض ناپذیر R نیم اول است هرگاه اشتراکی از ایدال‌های اول R باشد.

تعریف ۱۶.۲.۱. اگر R حلقه‌ای تعویض‌پذیر باشد، آن‌گاه اشتراک همه ایدال‌های اول R را رادیکال اول R می‌نامیم و آن را با نماد $N_*(R)$ که ایدالی از R است.

تعریف ۱۷.۲.۱. هرگاه R یک حلقه تعویض‌پذیر و یک‌دار و I یک ایدال R باشد، آن‌گاه رادیکال I را به صورت $\sqrt{I} = \{r \in R \mid \exists n \in \mathbb{N}, r^n \in I\}$ تعریف می‌کنیم. به سادگی می‌توان نشان داد که \sqrt{I} یک ایدال R است که شامل I می‌باشد.

قضیه ۱۸.۲.۱. اگر I یک ایدال حلقه R باشد، آن‌گاه $\sqrt{I} = \bigcap_{I \subset P \in \text{spec}(R)} P$

برهان. به مرجع [۱۵] مراجعه شود. □

در صورتی که $I = \{0\}$ باشد، آن‌گاه $\sqrt{\{0\}}$ را با نماد $\sqrt{0}$ نمایش می‌دهیم و آن را رادیکال پوچ R می‌نامیم.

$$\sqrt{0} = \{x \in R \mid \exists n \in \mathbb{N}; x^n = 0\} = N(R)$$

توجه کنید که در حلقه‌های تعویض‌پذیر $\sqrt{0}$ با مجموعه عناصر پوچ توان R برابر است.

قضیه ۱۹.۲.۱. رادیکال پوچ حلقه‌ی تعویض‌پذیر R که آن را با نماد $\sqrt{\{0\}}$ نشان می‌دهند، که برابر است

$$\sqrt{0} = \bigcap_{I \subset P \in \text{spec}(R)} P$$

برهان. به مرجع [۱۵] مراجعه شود. □

تعریف ۲۰.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه باشد و I یک ایدال چپ حلقه R باشد. در این صورت

(۱) I را یک ایدال مینیمال چپ گوئیم، اگر $I \neq 0$ و به طور سره شامل هیچ ایدال چپ حلقه R نباشد؛

(۲) I را ایدال ماکسیمال چپ گوئیم، هرگاه $I \neq R$ و به طور سره مشمول هیچ ایدال چپ R و مخالف

با R نباشد؛

(۳) I را یک ایدال پوچ توان چپ گوئیم، هرگاه $k \in \mathbb{N}$ موجود باشد به طوری که $I^k = 0$ ؛

(۴) I را ایدال پوچ چپ گوئیم، هرگاه هر عضو I پوچ توان چپ باشد؛

(۵) I را ایدال خودتوان گوئیم، هرگاه $I^2 = I$ باشد؛

مفاهیم فوق به روش مشابه برای ایدال‌های راست و ایدال‌ها نیز بیان می‌شوند.

توجه شود اگر I ایدال پوچ توان باشد، آن‌گاه یک ایدال پوچ است. البته در حالت کلی یک ایدال پوچ، ایدال

پوچ توان نیست.

تعریف ۲۱.۲.۱. ایدال اول P در حلقه تعویض پذیر R را یک ایدال اول مینیمال روی ایدال سره‌ی I می‌نامیم،

در صورتی که $I \subseteq P$ و اگر Q ایدال اولی باشد که $I \subseteq Q \subseteq P$ ، آن‌گاه $P = Q$.

مجموعه‌ی تمام ایدال‌های اول مینیمال روی I را با $\text{Min}(I)$ نمایش می‌دهیم.

تعریف ۲۲.۲.۱. فرض کنیم Q ایدال اولی در حلقه‌ی R باشد. Q یک ایدال اول مینیمال حلقه R گوئیم،

اگر P ایدال اولی باشد که $P \subseteq Q$ ، آن‌گاه $P = Q$. مجموعه‌ی ایدال‌های اول مینیمال حلقه‌ی R را با

$\text{Min}(R)$ نمایش می‌دهیم. به بیان دیگر ایدال اول مینیمال روی ایدال 0 را ایدال اول مینیمال گویند.

قضیه ۲۳.۲.۱. فرض کنید I ایدآل سره‌ی حلقه تعویض‌پذیر R و $\text{Min}(I)$ نشان‌دهنده ایدآل‌های اول مینیمال

$$\sqrt{I} = \bigcap_{P \in \text{Min}(I)} P$$

برهان. به [۱۵] مراجعه شود. \square

قضیه ۲۴.۲.۱. هر ایدآل اول P در حلقه R ، شامل یک ایدآل اول مینیمال است.

برهان. فرض می‌کنیم A یک مجموعه از ایدآل‌های اول R باشد که شامل P است، در نتیجه A ناتهی است.

می‌توانیم از لم زورن در A استفاده کنیم، به شرطی که نشان دهیم هر زنجیر $T \subseteq A$ دارای یک کران پایین

در A است. چون T یک زنجیر است، برای هر $P \in T$ مجموعه $Q = \bigcap P$ یک ایدآل از R است و واضح

است که $Q \subseteq P$. حال ادعا می‌کنیم که Q ایدآل اول است پس برای هر $x, y \in R$ ، $xRy \subseteq Q$. فرض

می‌کنیم $x \notin Q$ پس $x \notin P$ بنابراین وجود دارد $P' \in T$ و $P'' \in T$ که $P'' \subseteq P'$. داریم $x \notin P''$ و

$xRy \subseteq Q \subseteq P''$ از آن جایی که $y \in P''$ برای تمام عناصر P'' از T و چون $y \in Q$ پس ثابت کردیم که

Q ایدآل اول است در نتیجه $Q \in A$ و Q یک کران پایین برای T است پس بنا به لم زورن ایدآل اولی در A

وجود دارد که در میان ایدآل‌های A مینیمال است. \square

گزاره ۲۵.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه تعویض‌پذیر باشد و P ایدآل اول مینیمال از R باشد. آنگاه برای

$$\text{هر } x \text{ از } P \text{ وجود دارد } y \text{ ای از } R \setminus P \text{، به طوری که برای یک } n \in \mathbb{N} \text{ داریم } x^n y = 0.$$

برهان. فرض کنیم P یک ایدآل اول مینیمال و $x \in P$ باشد. نشان می‌دهیم که $y \in R \setminus P$ وجود دارد

به طوری که برای یک $n \in \mathbb{N}$ داریم $x^n y = 0$. برای اثبات فرض می‌کنیم برای هر $n \in \mathbb{N}$ داشته باشیم

$x^n y \neq 0$ نشان می‌دهیم و به تناقض می‌رسیم. حال قرار می‌دهیم

$$S = \{x^n y : y \in R \setminus P, n \in \mathbb{N}\},$$

به وضوح S یک مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی است. پس ایدال اول Q وجود دارد به طوری که $Q \cap S = \emptyset$

اما برای هر $y \in R \setminus P$ داریم $y = y \cdot 1 = y^0 \in S$ پس $R \setminus P \subseteq S$ حال می‌توان نوشت

$$Q \cap S = \emptyset \Rightarrow Q \subseteq R \setminus S \subseteq P \Rightarrow Q \subseteq P$$

اما ایدال اول مینیمال است. بنابراین $P = Q$ که این تناقض است. زیرا اگر $x \in P = Q$ آن‌گاه $x \in Q$.

از طرفی $x = x \cdot 1 \in S$ پس $x \in Q \cap S = \emptyset$ که غیر ممکن است، بنابراین x یک مقسوم‌علیه صفر

است. \square

تعریف ۲۶.۲.۱. ایدال سره M را یک ایدال ماکسیمال حلقه تعویض‌پذیر R می‌نامیم، هرگاه به ازای هر

ایدال R مانند A رابطه‌های شمول $M \subset A \subset R$ ، یکی از دو تساوی $M = A$ یا $A = R$ را ایجاب کند.

قضیه ۲۷.۲.۱. هر حلقه تعویض‌پذیر یک‌دار شامل یک ایدال ماکسیمال است.

برهان. به [۱۳] مراجعه شود. \square

تعریف ۲۸.۲.۱. حلقه تعویض‌پذیر R را موضعی می‌نامیم، هرگاه تنها یک ایدال ماکسیمال داشته باشد.

تعریف ۲۹.۲.۱. حاصل جمعی از ایدال‌های پوچ حلقه R را رادیکال پوچ R گوئیم و آن‌را با نماد $N^*(R)$

نشان می‌دهیم.

قضیه ۳۰.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه باشد. در این صورت $N^*(R)$ یک ایده‌آل پوچ حلقه R است و بزرگترین

ایده‌آل پوچ R است.

برهان. فرض می‌کنیم $a \in N^*(R)$ باشد. در این صورت برای هر $n \in \mathbb{N}$ و ایده‌آل‌های پوچ I_1, \dots, I_n در R

وجود دارند به طوری که $a \in I_1 + \dots + I_n$ که $I_1 + \dots + I_n$ یک ایده‌آل پوچ حلقه R است پس a یک عضو

پوچ توان حلقه R می‌باشد. بنابراین $N^*(R)$ یک ایده‌آل پوچ حلقه R است. در ادامه فرض کنیم R یک حلقه

باشد، قرار می‌دهیم

$$T = \{A : A \text{ یک ایده‌آل پوچ } R \text{ است}\}$$

چون $\circ \in T$ (بنابراین $\circ \neq T$ است حال فرض کنید $\{A_i\}_{i \in I}$ زنجیری در T باشد $\bigcup_{i \in I} A_i$ ، ایده‌آلی از

R است. حال فرض کنید $x \in \bigcup_{i \in I} A_i$ ، پس $x \in A_j$ وجود دارد که $x \in A_j$ چون پوچ است پس

$x^n = \circ$ است. بنابراین $\bigcup_{i \in I} A_i$ ایده‌آل پوچ است. $\bigcup_{i \in I} A_i$ یک کران بالا برای $\{A_i\}$ در T

است. حال بنا به لم زورن T دارای ایده‌آل ماکسیمال است پس واضح است که هر عضو ماکسیمال T یک

ایده‌آل پوچ ماکسیمال است. بنابراین R دارای ایده‌آل پوچ ماکسیمال مانند A است. فرض کنید B یک ایده‌آل

پوچ از حلقه‌ی R و $x \in A + B$ ، آن‌گاه $a \in A$ و $b \in B$ وجود دارند که $x = a + b$. داریم

$$a \in A \longrightarrow \exists n \in \mathbb{N} \ a^n = \circ \quad b \in B \longrightarrow \exists m \in \mathbb{N} \ b^m = \circ$$

پس می‌توان نوشت

$$[(a + b)^n]^m = \circ \Rightarrow x^{mn} = \circ,$$

پس $A + B$ پوچ است بنابراین A ایدال پوچ ماکسیمال است و $A \subseteq A + B$. در نتیجه $B \subseteq A$. پس A

تنها ایدال پوچ ماکسیمال است بنابراین باید بزرگترین ایدال پوچ R باشد. \square

قضیه ۳۱.۲.۱. فرض کنید R حلقه باشد. در این صورت همواره داریم $N_*(R) \subseteq N^*(R) \subseteq N(R)$.

برهان. می‌دانیم که $N_*(R)$ یک ایدال پوچ حلقه R است با توجه به تعریف $N^*(R)$ ، $N_*(R) \subseteq N^*(R)$

است. واضح است که $N^*(R) \subseteq N(R)$. \square

قضیه ۳۲.۲.۱. فرض کنید $N_*(R)$ برابر باشد با تمام عناصر پوچ‌توان از عناصر حلقه R آن‌گاه برای هر

$P \in \text{spec}(R)$ گزاره‌های زیر معادلند:

الف) P ایدال اول مینیمال است؛

ب) $N(P) = P$ ؛

ج) برای هر $a \in P$ ، ab پوچ‌توان است که $b \in R \setminus P$ است.

۳.۱ مجموعه‌ی بسته ضربی و m -سیستم

تعریف ۱.۳.۱. فرض کنید S زیرمجموعه‌ای از حلقه‌ی تعویض پذیر R باشد. S را زیرمجموعه‌ی بسته‌ی

ضربی از حلقه‌ی R ، نامند هرگاه شرایط زیر برقرار باشند:

$$(1) \quad 1 \in S$$

$$(2) \quad \forall a, b \in S \implies ab \in S$$

مثال ۲.۳.۱. در هر حلقه تعویض پذیر مجموعه‌ی عناصر وارون پذیر یک مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی است.

مثال ۳.۳.۱. اگر P ایدال اول حلقه‌ی تعویض پذیر R باشد آن‌گاه $S = R \setminus P$ یک مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی است.

همچنین اگر $\{P_i\}_{i \in I}$ خانواده‌ای از ایدال‌ها باشد، آن‌گاه $S = R \setminus \bigcup_{i \in I} P_i$ یک مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی از R است.

قضیه ۴.۳.۱. فرض کنید I ایدال سره‌ی حلقه‌ی تعویض پذیر R باشد و S مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی باشد به طوری که اشتراک آن با ایدال I تهی باشد. در این صورت ایدال اول P وجود دارد به طوری که $I \subseteq P$ و $P \cap S = \emptyset$.

برهان. به مرجع [۱۵] مراجعه شود. \square

قضیه ۵.۳.۱. فرض کنید R یک حلقه تعویض پذیر باشد، آن‌گاه اشتراک همه ایدال‌های اول آن بابرابر مجموعه‌ی عناصر پوچ توان آن است.

برهان. مجموعه عناصر پوچ توان R را A می‌نامیم. اگر $a \in A$ ، عدد طبیعی $n \geq 1$ وجود دارد، به قسمی که $a^n = 0$. اگر P ایدال اول R باشد $0 = a^n \in P$ و به استقرا در می‌یابیم که $a \in P$ ؛ پس a به هر ایدال اول R و در نتیجه به اشتراک تمام ایدال‌های اول R ، یعنی $N_*(R)$ متعلق است و $A \subseteq N_*(R)$. حال نشان می‌دهیم که اگر $x \in R$ پوچ توان نباشد، دست کم به یک ایدال اول R متعلق نیست و از این رو نمی‌تواند یک عضو $N_*(R)$ باشد. مجموعه‌ی $\{1, x, x^2, \dots\}$ را که به وضوح یک مجموعه‌ی بسته‌ی ضربی است و

علاوه بر آن $\circ \notin S$ در نظر می‌گیریم. به موجب قضیه ۴.۳.۱، ایدآل اولی چون P وجود دارد به قسمی که

$S \cap P = \phi$ ، پس لازم است که $x \notin P$ ؛ بنابراین $N_*(R)$ متشکل از تمام عناصر پوچ توان R می‌باشد و

$$\square \quad N(R) = N_*(R).$$

توجه شود درحالت کلی $N_*(R)$ شامل تمام عضوهای پوچ توان حلقه R نیست اما در حالتی که حلقه

R تعویض‌پذیر باشد $N_*(R)$ مجموعه تمام عضوهای پوچ توان R می‌شود.

تعریف ۶.۳.۱. عنصر a از حلقه R را قویاً پوچ توان گوئیم اگر هر دنباله a_1, a_2, a_3, \dots که $a_1 = a$ و $(\forall n)$

$$a_{n+1} \in a_n R a_n$$

سرانجام صفر شود، باشد.

گزاره ۷.۳.۱. فرض کنید R یک حلقه باشد آن‌گاه $N_*(R)$ با مجموعه تمام عناصر قویاً پوچ توان از R برابر

است.

برهان. ابتدا فرض می‌کنیم $a \notin N_*(R)$. بنابراین یک m -سیستم به نام M شامل a که شامل صفر نیست،

وجود دارد. فرض کنید $a_1 = a$ باشد و با استقرا داریم $a_{n+1} \in (a_n R a_n) \cap M$. آن‌گاه دنباله a_1, a_2, a_3, \dots

که هیچ‌کدام صفر نیستند، را در نظر می‌گیریم. بنابراین a قویاً پوچ توان نیست.

برای برعکس فرض می‌کنیم a قویاً پوچ توان نباشد، مجموعه $M = \{a_i : i \geq 1\}$ از عناصر غیر صفر که

$a_{n+1} \in (a_n R a_n) \cap M$ وجود دارد. همانطور که واضح است M یک m -سیستم است، چون $\circ \notin M$ ،

$$\square \quad a \notin N_*(R) \text{ می‌دهد}$$

تعریف ۸.۳.۱. m -سیستم S در حلقه‌ی R را به زیرمجموعه از $R \setminus \{\circ\}$ گوئیم، هرگاه: